

El model de l'escola La Bressola de Prada de Conflent

ENRIC LARREULA 29.07.2021 05.00 H

La meva relació amb la Bressola es remunta a la seva mateixa fundació l'any 1976. Jo aleshores treballava a la Delegació d'Ensenyament Català d'Òmnium Cultural. I en aquells moments en què en tots els Països Catalans ens organitzàvem per crear escoles catalanes, l'aparició de la Bressola va suposar una gran alegria i una gran esperança, ja que naixia en el territori més hostil on, a causa d'això, la llengua catalana ja havia pràcticament desaparegut.

De seguida la Bressola va quedar integrada en tots els actes de coordinació que fèiem les escoles catalanes, o que volien ser-ho, de tot el territori lingüístic.

A partir de 1986, amb Francesc Ferrer Gironès al capdavant, vam crear l'Associació Amics de la Bressola, des d'on vam fer tot el que vam poder per ajudar el manteniment i expansió d'aquestes escoles del Nord. Alhora, i ja llavors des del meu lloc de professor de l'escola de Magisteri de la UAB, futura Facultat de Ciències de l'Educació, vaig anar enviant alumnes meus de pràctiques a les Bressoles que s'anaven engegant, i visitant-les posteriorment per avaluar el treball acadèmic dels meus alumnes.

Això em va permetre assistir a la creació de cada Bressola i comprovar de primera mà els resultats acadèmics i lingüístics del seu alumnat. I puc posar l'exemple de la Bressola de Prada de Conflent, creada l'any 1990 i dirigida per Joan Pere Le Bihan. Cada cop que hi anava, després de travessar el desert lingüístic de català que oferia Catalunya Nord, arribar a la Bressola de Prada era com arribar a un oasi esponerós. Perquè a la Bressola de Prada tots els nens, tot i que a casa i en el seu entorn social només sentien a parlar francès, allà, a l'escola, es parlaven entre ells en català, jugaven en català, vivien en català, a l'aula, al pati, al menjador, a tot arreu. Era evident que l'estratègia lingüísticoacadèmica d'immersió que havia utilitzat Joan Pere Le Bihan des del primer dia d'engegar l'escola havia donat uns resultats contundents i aparentment miraculosos. Per tant, la Bressola de Prada de Conflent era l'exemple febaent que fins i tot en una zona de Catalunya on la llengua catalana ja havia pràcticament desaparegut de pobles i carrers, i de la vida ordinària del país, era possible que les noves generacions la recuperessin i se la fessin vitalment seva.

I justament aquest exemple tan exitós de la Bressola de Prada de Conflent contrastava amb el model que per a la recuperació de la llengua catalana a les escoles, en aquella època de recuperació de tantes coses, s'estava seguint a la Catalunya autonòmica o Catalunya Sud. A Catalunya Sud s'havia optat per catalanitzar tot l'ensenyament, és a dir, anar reconvertint, al ritme que poguessin, en catalanes les escoles que fins aquell moment havien funcionat en castellà. Així, després d'uns anys i esforços infinits i de la dedicació absoluta de persones com Joaquim Arenas Sampera, la llengua catalana va passar a ser considerada llengua vehicular de l'ensenyament a Catalunya. Així, almenys pel que fa a l'Educació Primària, els mestres de les escoles públiques van passar, en major o menor mesura, a relacionar-se en llengua catalana amb els seus alumnes a l'hora d'impartir les classes.

Si ho comparem amb la situació de la qual partíem, on tot l'ensenyament només s'havia fet en castellà, podem considerar que s'havien fet unes passes de gegant, ja que en pocs anys les escoles públiques del país van passar a educar majoritàriament en llengua catalana amb el

compromís que en finalitzar els estudis tots els alumnes, al marge de la llengua que utilitzessin familiarment, fossin competents en les dues llengües oficials a la Comunitat Autònoma, el català i el castellà.

D'aquest sistema d'escola catalana se'n va anomenar també immersió, i sobre el qual es van crear moltes esperances, ja que possibilitava que els nens i nenes de famílies, barris o sectors, no-catalanoparlants entressin de forma precoç en contacte amb la llengua catalana, i amb ella iniciessin la seva escolarització i socialització.

Però a diferència de les Bressoles, que comencen de zero i al primer any només accepten uns pocs nens i molt petits, als quals és fàcil de fer viure i fer parlar en català, les escoles d'Ensenyament Primari de Catalunya Sud van anar catalanitzant-se pel que fa a la llengua vehicular del mestre i dels llibres de text, però els nens, de totes les edats, ja hi eren, i ja parlaven, ben arrelades, les llengües que portaven de casa, i, que per regla general van continuar parlant i parlant-se entre ells. De tal manera que el costum, ja adquirit familiarment i socialment dels nens catalanoparlants familiars de canviar de llengua davant de qualsevol que parlés en castellà es va continuar produint, i el costum dels castellanoparlants de no canviar mai de llengua, també.

Així mentre a la Bressola de Prada de Conflent els nens que familiarment només parlen francès acaben parlant-se entre ells en català, a les escoles de Catalunya Sud, ben al marge de la llengua que utilitzi el mestre, els nens que familiarment parlen català aprenen a sociabilitzar-se en castellà amb els altres companys, fins al punt que els nens catalanoparlants familiars acaben parlant-se també entre ells mateixos en la llengua majoritària del grup, és a dir, en llengua castellana. Llevat, de moment, de les escoles on els alumnes provinents de famílies catalanoparlants encara siguin l'absoluta majoria.

Aquesta situació es va agreujant cada cop més, perquè cada any que passa el percentatge de nens i nenes escolaritzables que provenen de famílies no-catalanoparlants és superior, i per tant cada cop més la llengua castellana va esdevenint la llengua franca entre els nens, és a dir, va esdevenint la llengua dels nens. La llengua que els fa grup, que els identifica com a alumnes i com a companys d'edat i circumstància.

I hem de tenir en compte que la situació de la llengua catalana a l'etapa de l'Educació Secundària encara és molt més precària i dificultosa que a l'Educació Primària.

Per tant, mal futur sembla que espera a la llengua catalana, perquè en les zones més poblades de Catalunya, on viu aproximadament el 80% de la població, i on justament la presència de persones que parlen castellà és majoritària, tots els nens i nenes, i nois i noies, i joves, parlin la llengua que parlin a casa amb els pares, a les escoles on hauran anat de petits, al marge de la llengua que haurà utilitzat el mestre a classe, hauran après justament a relacionar-se i a parlar-se entre ells en castellà. Ara bé, acadèmicament parlant tothom haurà estudiat poc o molt la llengua catalana escrita, i per tant els programes lingüísticoeducatius oficials s'hauran acomplert amb suposat èxit. Però en realitat a cada nova promoció escolar s'haurà produït una substitució lingüística generacional completa a favor de la llengua castellana. Això sense comentar que la majoria dels antics alumnes de parla familiar castellana, en la seva vida ja adulta, no parlaran mai en català, ni mai els caldrà haver-lo de parlar.

Davant d'aquest fracàs lingüístic estrepitós que a la pràctica ha representat l'aplicació a Catalunya Sud, i no cal dir als altres Països Catalans, del nostre model d'escola catalana, l'existència del model aplicat a l'escola Bressola de Prada de Conflent encara ens apareix més contrastat i enlluernador.

<https://www.racocatala.cat/opinio/article/52834/model-lescola-bressola-prada-conflent>